

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев2 401/2024
24.04.2025. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Мирјане Андријашевић, председника већа, Иване Рађеновић и Владиславе Милићевић, чланова већа, у парници из радног односа тужиле АА из ..., општина ..., чији је пуномоћник Душан Самарџић, адвокат из ..., против туженог ЈП „Електропривреда Србије“, Огранак ЕПС Снабдевање, Сектор за подршку гарантованом снабдевању Крушевац, ради утврђења постојања радног односа, одлучујући о ревизији тужиле изјављеној против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 88/23 од 13.09.2023. године, у седници одржаној 24.04.2025. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија тужиле изјављена против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 88/23 од 13.09.2023. године.

Образложење

Пресудом Основног суда у Крушевцу П1 284/20 од 28.09.2022. године, ставом првим изреке, одбијен је као неоснован тужбени захтев којим је тужилца тражила да се утврди да јој је радни однос по основу уговора о привременим и повременим пословима код туженог прерастао у радни однос на неодређено време почев од 11.07.2020. године, са свим правима и обавезама радног односа на неодређено време и да се обавезе тужени да тужилцу врати на рад. Ставом другим изреке, одлучено је да свака странка сноси своје трошкове поступка.

Пресудом Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 88/23 од 13.09.2023. године, ставом првим изреке, одбијена је као неоснована жалба тужиле и потврђена првостепена пресуда. Ставом другим изреке, одбијен је као неоснован захтев тужиле за накнаду трошкова жалбеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужилца је благовремено изјавила ревизију због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Испитујући побијану пресуду на основу члана 408. у вези са чланом 403. став 2. тачка 2. и чланом 441. Закона о парничном поступку - ЗПП ("Службени гласник РС" бр.

72/11, 55/17, 87/18, 18/20 и 10/23), Врховни суд је нашао да је ревизија тужиле неоснована.

У поступку доношења побијане пресуде није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју Врховни суд пази по службеној дужности. Указивање тужиле на битну повреду одредбе парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 12. ЗПП не представља дозвољен ревизијски разлог у смислу члана 407. истог закона. Такође, ревидент се само паушално позива на битну повреду поступка из члана 374. став 1. ЗПП, без конкретизације која је то повреда учињена у поступку пред другостепеним судом, па су ти наводи без утицаја.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилца је била радно ангажована код туженог за обављање послова референта за ... на основу више сукцесивно закључених уговора о обављању привремених и повремених послова у периоду од 08.05.2017. године, када је закључила први овакав уговор па до 30.01.2020. године када је закључила последњи уговор о привременим и повременим пословима са периодом важења до 10.07.2020. године. Тужилца је у целом спорном периоду обављала истоврсне послове који су систематизовани Правилником о систематизацији послова код туженог – радно место референта за ... за које се захтева IV стручне спреме.

Полазећи од утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови су одбили тужбени захтев тужиле налазећи да је чланом 197. Закона о раду дефинисан рад ван радног односа, којим су обухваћени и уговори о привременим и повременим пословима. Правну природу уговора не одређује само његов назив већ и суштина правног односа који је њиме заснован, те у погледу права, обавеза и одговорности уговорних страна из уговора о обављању привремених и повремених послова имају се применити одредбе закљученог уговора. Тужилца је закључивањем и извршавањем таквих уговора о привременим и повременим пословима јасно изразила сагласност воље у погледу њеног ангажовања ван радног односа. Како је уговор о обављању привремених и повремених послова посебан именовани уговор којим се заснива уговорни однос између послодавца и одређеног лица, радно ангажовање по основу таквог уговора се не може сматрати радним односом због чега се такав уговор не може конвертовати у уговор о раду на одређено, односно на неодређено време. Стога, по оцени судова у конкретном случају нема услова за утврђење постојања радног односа из члана 32. став 2. Закона о раду јер се рад тужиле код туженог обављао у форми рада ван радног односа по основу више сукцесивно закључених уговора о привременим и повременим пословима. Такође, одредбе Закона о буџетском систему којима је прописана забрана заснивања радног односа са новим лицима ради попуњавања слободних, односно упражњених радних места су *lex specialis* у односу на одредбе Закона о раду којима се прописују услови за преображај радног односа на одређено време у радни однос на неодређено време, сходно одредби члана 105. цитираног закона.

По оцени Врховног суда, побијана одлука заснована је на правилној примени материјалног права.

Одредбом члана 32. став 1. Закона о раду (Службени гласник РС", бр. 24/05...95/18), прописано је да се уговор о раду закључује пре ступања запосленог на рад у писаном облику. Ставом 2. истог члана прописано је да ако послодавац са

запосленим не закључи уговор о раду у складу са ставом 1. овог члана, сматра се да је запослени засновао радни однос на неодређено време даном ступања на рад. Одредбом члана 37. став 1. истог закона, прописано је да уговор о раду може да се закључи на одређено време за заснивање радног односа чије је трајање унапред одређено објективним разлозима који су оправдани роком или извршењем одређеног посла или наступањем одређеног догађаја за време трајања тих потреба. Ставом 2. истог члана предвиђено је да послодавац може закључити један или више уговора о раду из става 1. овог члана на основу којих се радни однос са истим запосленим заснива за период који, са прекидима или без прекида, не може бити дужи од 24 месеца. Ставом 6. наведеног члана предвиђено је да ако је уговор о раду на одређено време закључен супротно одредбама овог закона или ако запослени остане да ради код послодавца најмање пет дана по истеку времена за које је уговор закључен, сматра се да је радни однос заснован на неодређено време.

Чланом 197. став 1. Закона о раду прописано је да послодавац може за обављање послова који су по својој природи такви да не трају дужи од 120 радних дана у календарској години закључити уговор о обављању привремених и повремених послова. Законско ограничење трајања привремених и повремених послова не може се према наведеној одредби продужавати.

Тужени је јавно предузеће које по члану 2. став 1. тачка 5. Закона о буџетском систему, спада у кориснике јавних средстава, па се у односу на њега примењују одредбе и тог закона. Законом о изменама и допунама тог Закона („Службени гласник РС“ број 108/2013 од 06.12.2013. године) у члану 27е додати су нови ставови 34. и 35., којима је прописано да корисници јавних средстава не могу заснивати радни однос са новим лицима ради попуњавања слободних, односно упражњених радних места до 31.12.2015. године, а изузетно од тог става радни однос са новим лицима може се засновати уз сагласност тела Владе, на предлог надлежног министарства, односно другог надлежног органа, уз претходно прибављено мишљење министарства. Поступак за прибављање сагласности прописан је Уредбом о поступку за прибављање сагласности за ново запошљавање и додатно радно ангажовање код корисника јавних средстава („Службени гласник РС“, бр. 113/2013, 21/2014, 118/2014, 22/2015 и 59/2015). Наведена одредба члана 27е став 34. Закона, новелирана је каснијим изменама и допунама („Службени гласник РС“ број 142/2014 од 25. 12. 2014. године, 103/2015 од 14.12.2015. године, 99/2016 од 12.12.2016. године, 113/2017 од 17.12.2017. године, 95/2018 од 08.12.2018. године, 31/2019 од 29.04.2019. године, 72/2019 од 07.10.2019 године и 149/2020 од 11.12.2020. године), тако да корисници јавних средстава не могу заснивати радни однос са новим лицима ради попуњавања слободних, односно упражњених радних места до 31.12.2020. године. Чланом 105. наведеног закона прописано је да ако су одредбе других закона, односно прописа у супротности са овим законом, примењују се одредбе овог закона.

Наведене одредбе Закона о буџетском систему којима је прописана забрана заснивања радног односа са новим лицем, ради попуњавања слободних, односно упражњених радних места су *lex specialis* и дерогирају примену одредаба члана 37. Закона о раду, којима су прописани услови за преображај радног односа на одређено време у радни однос на неодређено време и одредбе члана 32. Закона о раду, којима је прописано да ако послодавац не закључи уговор о раду пре ступања запосленог на рад, сматра се да је запослени засновао радни однос на неодређено време даном ступања на

рад, а што произилази из одредбе члана 105. Закона о буџетском систему. Код утврђеног да је тужила на основу више сукцесивно закључених уговора о привременим и повременим пословима обављала исте послове у периоду од 08.05.2017. године до 10.07.2020. године код туженог који је корисник буџетских средстава, да закон ту врсту рада третира као рад ван радног односа, то није било услова да се утврди да је тужила засновала радни однос на неодређено време код туженог и да су предметни уговори о обављању привремених и повремених послова ништави јер су закључени да би се избегло заснивање радног односа, будући да се у конкретном случају имају применити наведене одредбе Закона о буџетском систему, којима је у периоду тужилиног радног ангажовања било забрањено запошљавање нових лица у јавном сектору, ради попуњавања слободних, односно упражњених радних места, осим у изузетним случајевима уз сагласност надлежног органа Владе. Код наведеног, законитост радног ангажовања тужиле у смислу одредаба Закона о раду у предметном периоду не утиче на другачију одлуку о тужбеном захтеву.

Наводима ревизије тужиле о томе да је све време била радно ангажована за обављање послова који по својој природи не представљају привремене и повремене послове, већ су у питању послови за којима је постојала стална потреба и систематизовани су актом послодавца, те да је тужила фактички била у радном односу, не доводи се у сумњу правилност побијане одлуке. Тужила је код туженог била радно ангажована по уговорима о обављању привремених и повремених послова у периоду када он као корисник јавних средстава није био у могућности да заснује радни однос са новим лицима ради попуњавања слободних, односно упражњених радних места, осим када за то постоји сагласност тела Владе и предлог надлежног министарства, односно другог надлежног органа уз претходно прибављено мишљење министарства, што овде није случај. Из изнетих разлога нису основни наводи ревизије о погрешној примени материјалног права.

Из изложених разлога, Врховни суд је применом одредбе члана 414. став 1. ЗПП одлучио као у изреци.

**Председник већа – судија
Мирјана Андријашевић, с.р.**

**За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић**